

Univerzitet Crne Gore
Biotehnicki fakultet
Podgorica

Utvrđivanje osnovnih parametara populacije divljači

Dr Milić Čurović

Populacija je prostorno-vremenski integrisana grupa jedinki iste vrste, koja raspolaže zajedničkim skupom naslednih faktora, u okviru koje su jedinke povezane među sobom, u prvom redu, odnosima razmnožavanja i preživljavanja

Elementi populacije

- **Brojnost i gustina populacije**
- **Struktura populacije: starosna, polna, trofejna, genetska, socijalna i prostorna(distribucija u prostoru)**
- **Prirast i faktori prirasta (plodnost, natalitet, mortalitet, migracije)**

Brojnost populacije je ukupan broj jedinki u populaciji i predstavlja apsolutni pokazatelj.

Prolječno brojno stanje – matični fond

Brojnost populacije zavisi od nataliteta (sitnije životinje su plodnije od krupnih), mortaliteta (raste sa pogoršanjem uslova sredine i on je osnovni faktor brojnosti neke vrste) i migracije divljači.

Gustina populacije je prosječan broj jedinki na jedinici površine(100ha) jedne populacije i predstavlja relativan pokazatelj

– izražava se u dvije veličine: prosječna gustina na ukupnoj površini i prosječna gustina na lovno produktivnoj površini.

Polni dimorfizam je pojava da se mužjak i ženka razlikuju po morfološkim karakteristikama. Vrste kod kojih je polni dimorfizam izražen su fazan, veliki tetrijeb, patka gluvara, srna, jelen, dok je zec primjer vrste kod koje nije izražen polni dimorfizam

- Srndać ispod zakržljalog repa ima površinu sa bijelom dlakom u obliku elipse, a srna u obliku obrnutog srca tzv. Keceljice**

Starosna struktura

Idealna starost je dužina života koja bi mogla da se realizuje ako ne bi bilo negativnih ekoloških faktora, prije svega predatora. Tako je idealna starost zečeva 15 – 20 godina, ali u prirodi svega 12% preživi drugu godinu, a gotovo niko treću godinu.

Realna starost je starost koju neka jedinka doživi u populaciji.

Gazdinska starost je životni vijek za koji mi planiramo da gajimo neku vrstu. Znatno je manja od idealne starosti i zove se i ophodnja. To je, u stvari, period od rađanja do odstrela.

Idealna (biološka) starost

- Srna oko 15god
- Divokoza 25god
- Divlja svinja 30god.
- Medvjed 50god.

Gazdinska starost

- Srna 6/7god
- Divokoza 11/12god
- Divlja svinja 6 god.
- Medvjed 12 god.

Starosne kategorije:

- Predreproduktivne
- Reproduktivne (npr. srna starosti 3-7god; divokoza 3-8; d.svinja 9mjeseci-6god.)
- Postreproduktivne jedinice

1. Jelena običnog:

- mladunčad - telad od dana teljenja do kraja prve lovne godine;
- podmladak - jelenska divljač tokom druge lovne godine (24 %);
- mlada - jelenska divljač tokom treće, četvrte i pete lovne godine (38 %);
- srednja - jelenska divljač tokom šeste, sedme i osme lovne godine (24 %);
- zrela - jelenska divljač tokom devete lovne godine, kao i grla starija od devet godina (14 %).

2. Jelena lopatara:

- mladunčad - telad od dana teljenja do kraja prve lovne godine;
- podmladak - jelenska divljač tokom druge lovne godine (20 %);
- mlada - jelenska divljač tokom treće i četvrte lovne godine (32 %);
- srednja - jelenska divljač tokom pete, šeste i sedme lovne godine (32 %);
- zrela - jelenska divljač tokom osme lovne godine, kao i grla iznad gazdinske starosti (16 %).

3. Srne:

- mladunčad - lanad od dana lanjenja do kraja prve lovne godine;
- podmladak - srneća divljač tokom druge lovne godine (22 %);
- mlada - srneća divljač tokom treće i četvrte lovne godine (32 %);
- srednja - srneća divljač tokom pete i šeste lovne godine (28 %);
- zrela - srneća divljač tokom sedme lovne godine, kao i grla iznad navršene gazdinske starosti (18 %).

4. Divokoze:

- mladunčad - jarad od dana lanjenja do kraja prve lovne godine;
- podmladak - divljač oba pola tokom druge lovne godine (22 %);
- mlada - divljač tokom treće i četvrte lovne godine (28 %);
- srednja - divljač tokom pete, šeste, sedme i osme lovne godine (36 %);
- zrela - divljač tokom devete i narednih lovnih godina (14 %).

5. Divlje svinje:

- mladunčad - prasad od dana prašenja do kraja prve lovne godine;
- podmladak - divlje svinje tokom druge lovne godine (38 %);
- mlada - divlje svinje tokom treće lovne godine (24 %);
- srednja - divlje svinje tokom četvrte i pete lovne godine (24 %);
- zrela - divlje svinje tokom šeste lovne godine, kao i grla iznad navršene gazdinske starosti (14 %).

6. Mrkog medvjeda:

- mladunčad - mečad od dana koćenja do kraja druge lovne godine (20 %);
- podmladak - medvjeda divljač oba pola tokom treće lovne godine (16 %);
- mlada - grla tokom četvrte, pete i šeste lovne godine (24 %);
- srednjedobna - grla tokom sedme, osme i devete lovne godine (24 %);
- zrela - grla tokom desete, jedanaeste, dvanaeste i daljnjih lovnih godina (16 %).

Osnova svakog planskog pristupa u gazdovanju lovištem je poznavanje i redovno godišnje utvrđivanje brojnosti i strukture osnovnog fonda divljači

Prebrojavanje može biti:

- **Direktno(brojanjem)**
- **Indirektno (posredno)**

Direktno brojanje može biti:

- **Potpuno (cenzus)**
- **Djelimično (metodom uzorka)**

Pri brojanju se može utvrđivati

- **samo brojno stanje (zec, jarebica);**
- **brojno stanje i polna struktura (fazani)**
- **brojno stanje starosna i polna struktura i dr. (krupna divljač)**

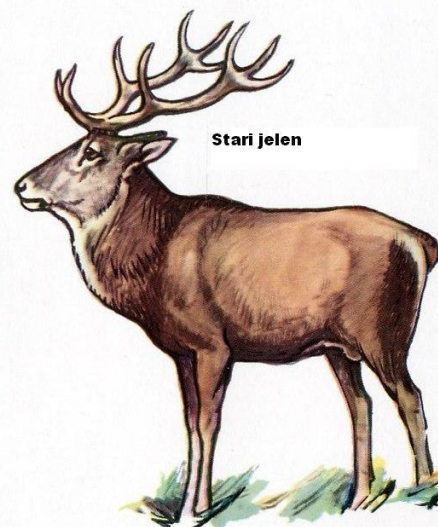
IZGLED JELENA U RAZLIČITOJ STAROSTI

Mladi jelen

Srednjedobni jelen

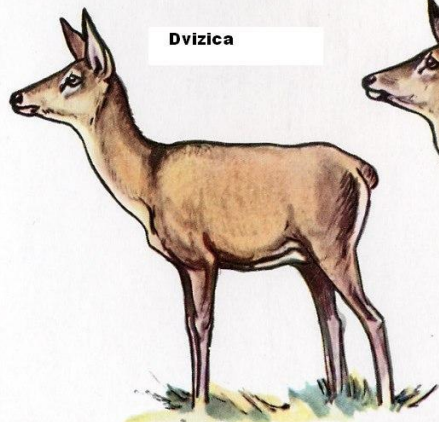
Stari jelen

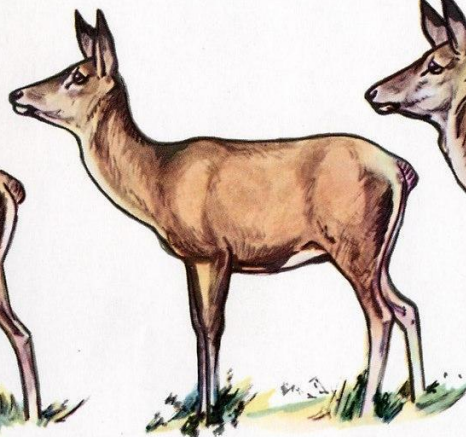
Stari jelen - pogled
sprijeda

postoj do X

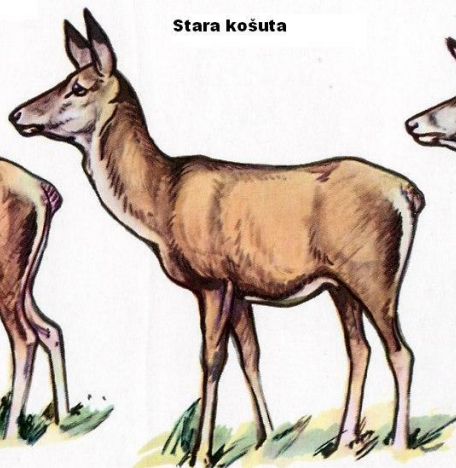
Srednjedobna košuta

Dvizica

Stara košuta

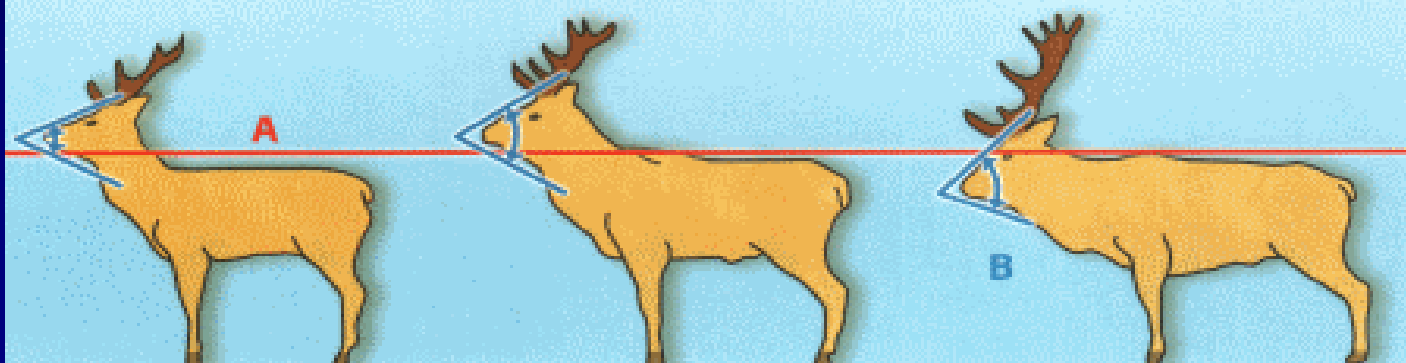
Prestarjela košuta

Stara košuta -
pogled sprijeda

Noge u X formi

PROCENA STAROSTI NA OSNOVU LINIJA

Mladi

Srednjedobni

Odrasli

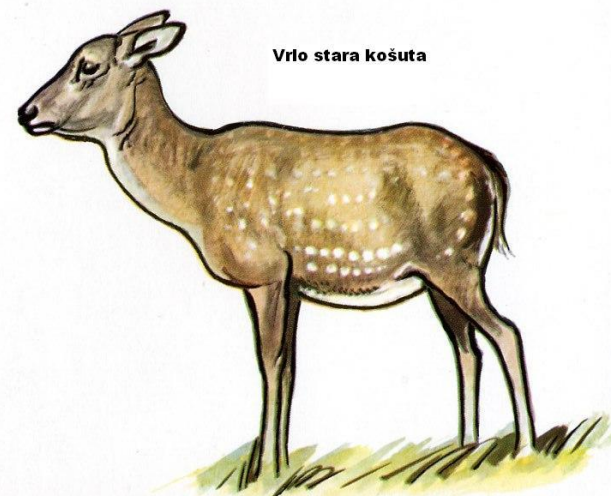
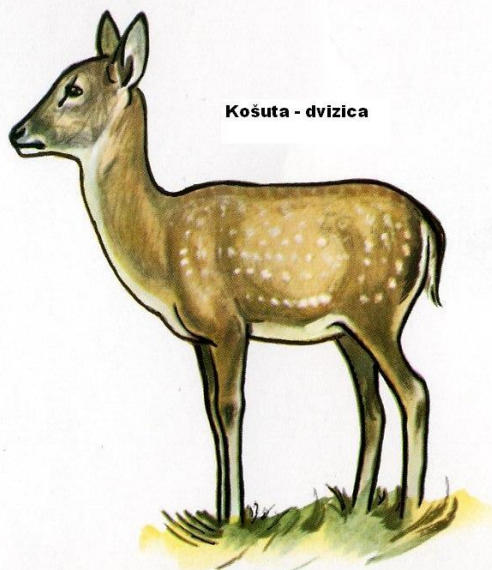
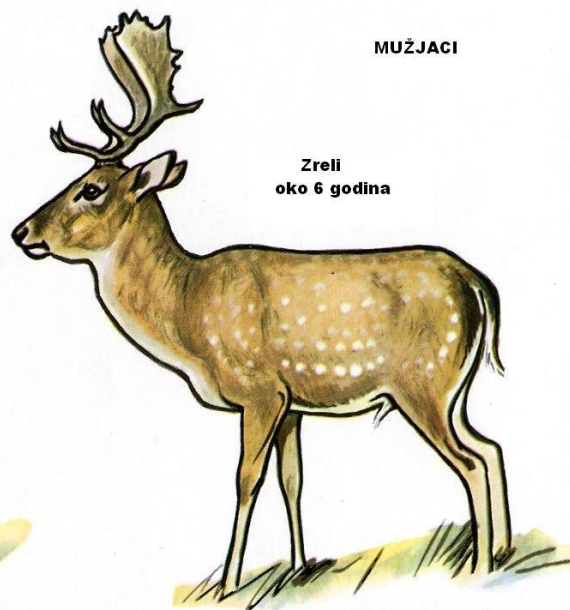
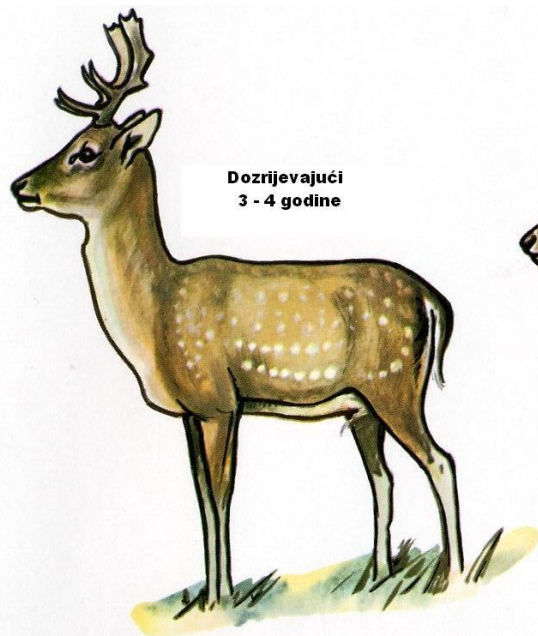

Slika A: Mladi jelen. Glava ima oštar ugao ako uzmemo za krake liniju čeonu kosti i vrata. Takođe je primetna ravna linija leđa.

Slika C: Srednjedobni jelen. Ugao glave, kao u predhodnom slučaju, nije više tako oštar. Počinje da mu stvara grba na leđima.

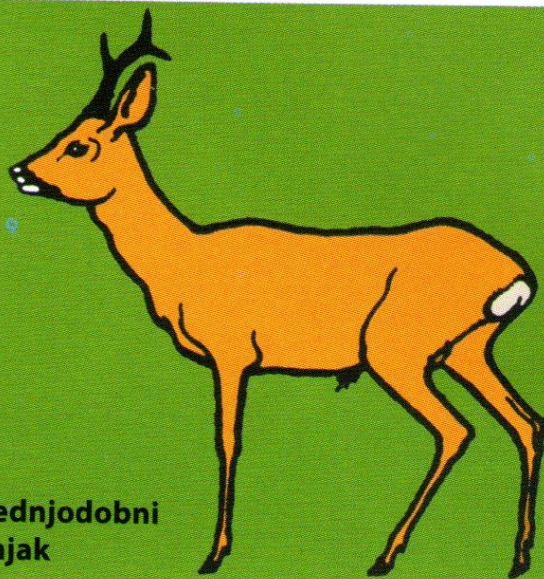
Slika B: Odrasli-stari jelen. Ima izraženu grbu na leđima. Oči mu se nalaze u liniji leđa. Primetna je razlika u oštrom uglu glave kod njega i mladog jelena.

IZGLED LOPATARA U RAZLIČITOM DOBU

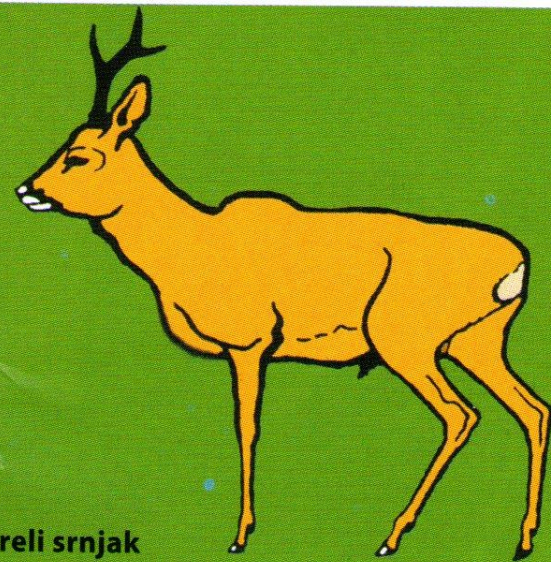

Mladi srnjak

Srednjodobni srnjak

Zreli srnjak

Vanjska obilježja

Zimska dlaka

Ljetna dlaka

Prase (u 1. godini života)

Nazime (u 2. godini života)

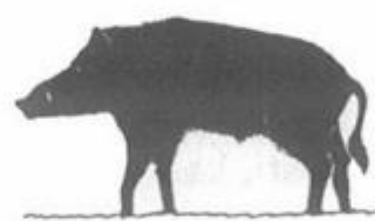
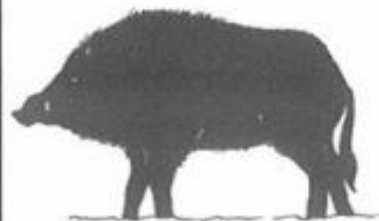
Mladi vepar (u 3. i 4. godini života)

Vepar (u 5. godini života)

Vepar (u 6. i 7. godini života)

Zreli vepar (u 8. godini života i stariji)

Priprema za brojanje

- **Odrediti primjerne parcele na karti i utvrditi površinu**
- **Obilježiti površine na terenu i utvrditi vegetacionu strukturu**
- **Odrediti broj lovaca brojača i zbornu mjesto**
- **Imenovati rukovodioca**

Prije prebrojavanja sitne divljači potrebno je izabrati površine koje najbolje reprezentuju cijelo lovište i to sa najmanje tri različita uzorka:

- **sa najvećom gustinom divljači;**
- **sa srednjom gustinom divljači;**
- **sa najmanjom gustinom divljači**

rukovodilac
brojanja

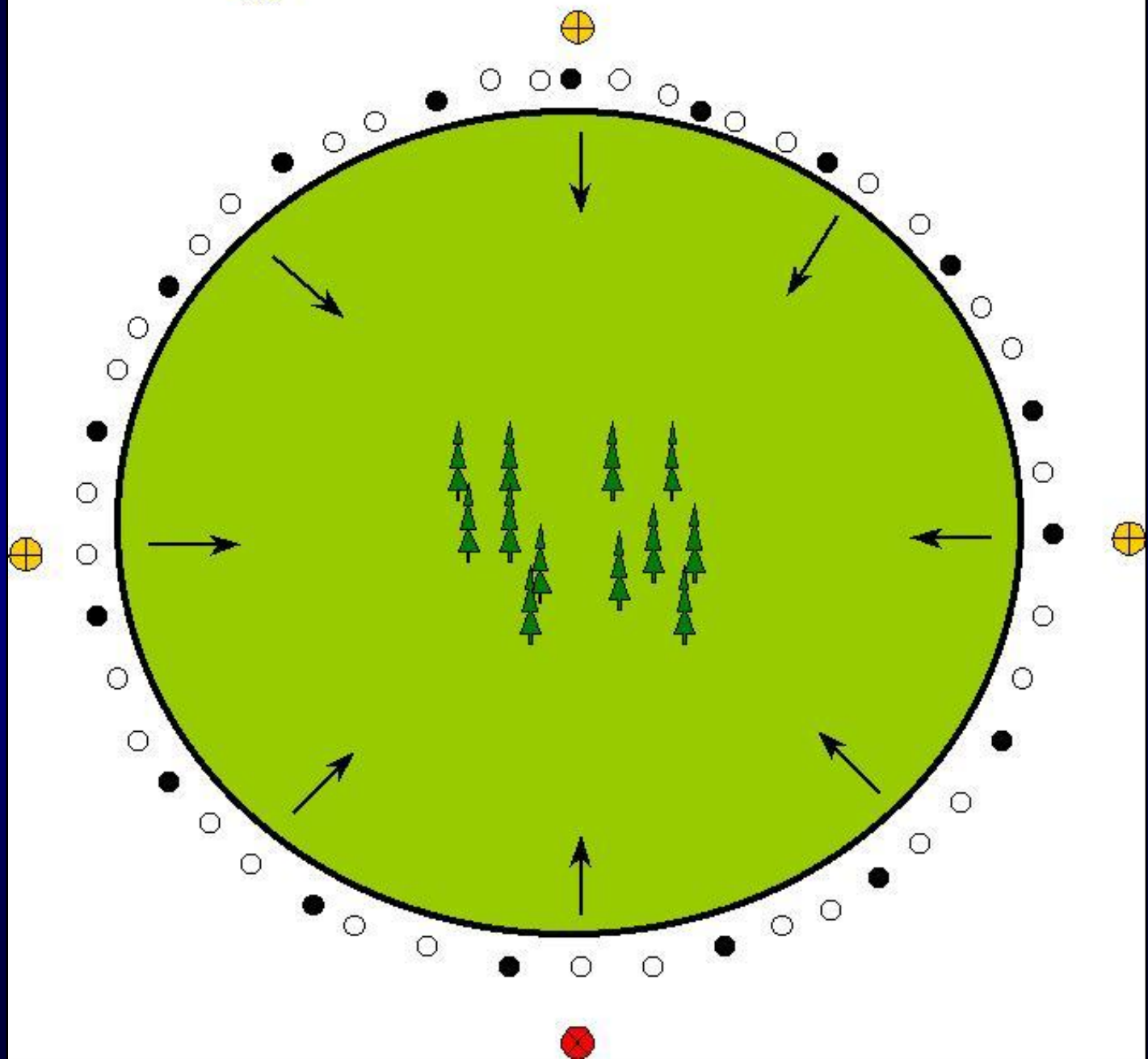
pogoniči

pomoćnik

brojači

Čelni brojači

Bočni brojači

PRIMJERNA POVRŠINA

Smjer prigona

Linija pogoniča

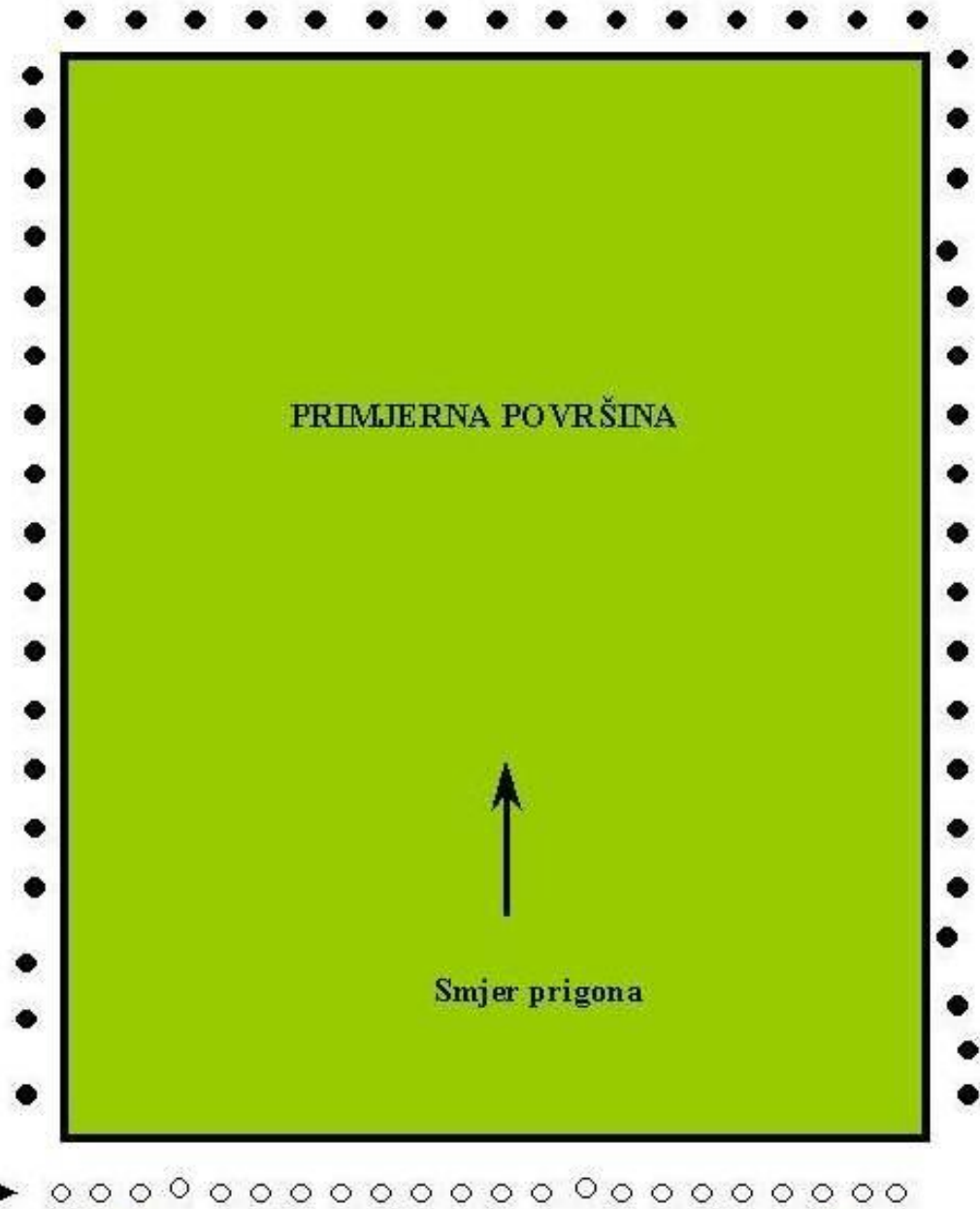
Pomoćnik

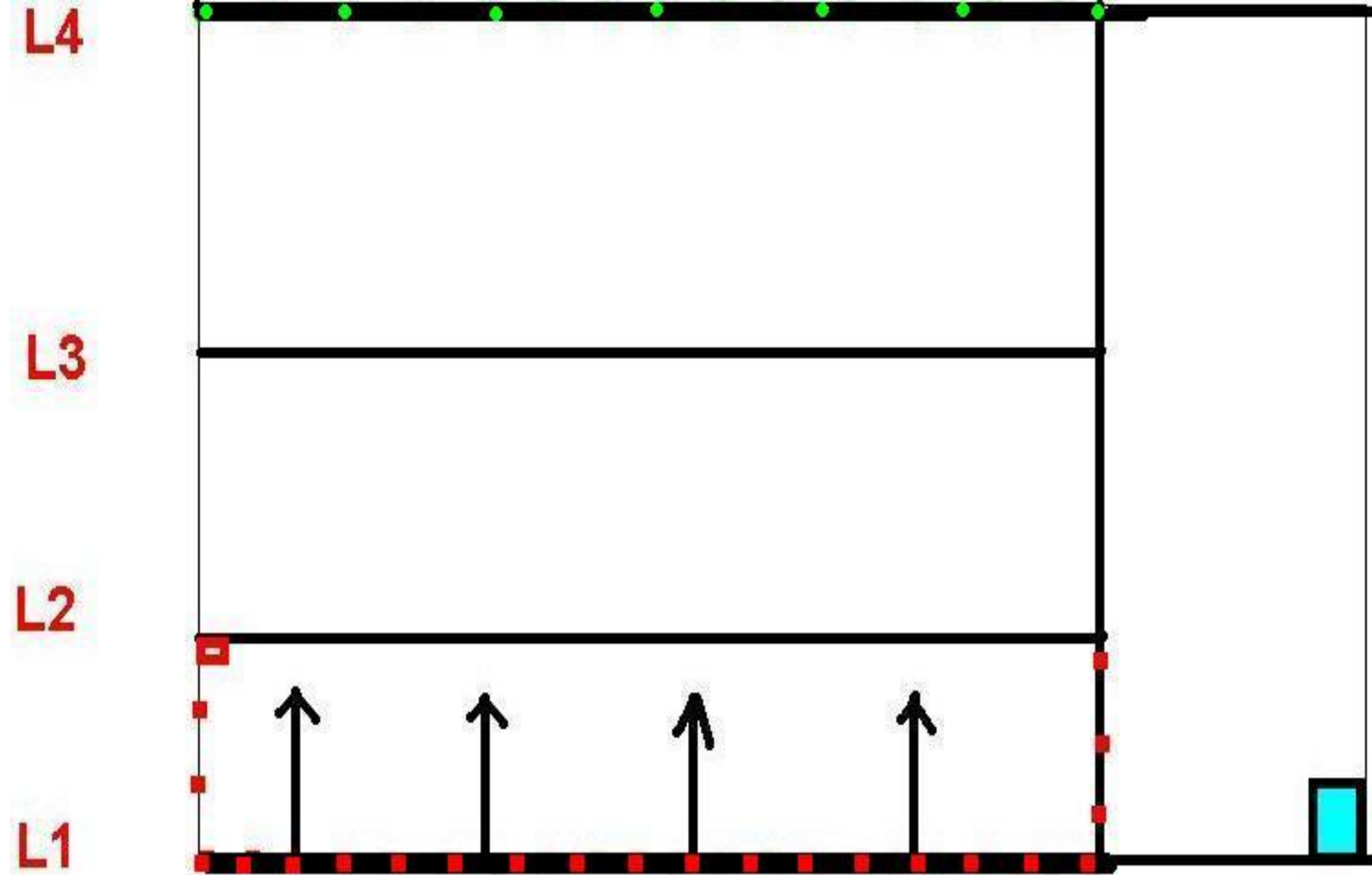

Rukovodilac brojanja

Pomoćnik

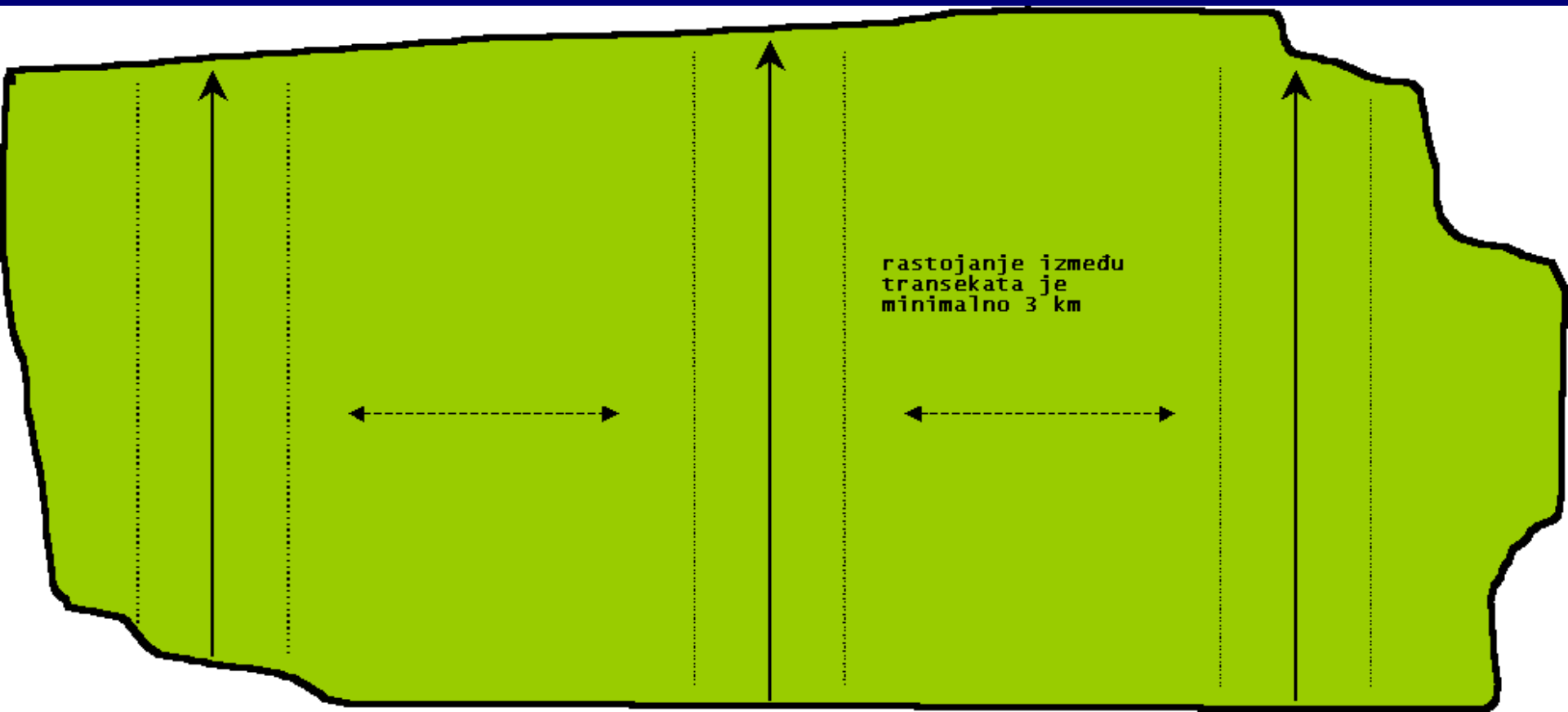
- Rukovodilac brojanja
- L1,L2,L3,L4 Linije brojanja
- Pogonici
- Zborna mjesto
- Brojaci

Primjer:

- ***U lovištu površine 10.000 ha , lovno - produktivna površina za zeca je 8.000 ha.***
- ***Brojanje smo izvršili na tri „primerne površine“ 200 ha + 200 ha + 400 ha.***
- ***Na prvoj površini smo izbrojali 44, drugoj 38 i trećoj 14 zečeva.***
- ***Ukupno brojno stanje je:***
- ***$$\frac{44 + 38 + 14}{200 + 200 + 400} = \frac{96}{800} = 0,12 \times 8.000 \text{ ha} = 960 \text{ zečeva}$$***

Brojanje fazana u martu korišćenjem transekta dužine 5km i širine 200m (100ha)

- dužina primjerne površine - pruge, da ne bude manja od 1.000 metara. Ukupna površina primjernih pruga u jednom lovištu treba da obuhvati najmanje 10 % lovno - produktivne površine za pojedine vrste divljači;

TAČNOST BROJANJA DIVLJAČI

***???** problematično ***???** - ocjenjivanje brojnosti

dozvoljena greška pri prebrojavanju divljači do $\pm 20\%$.

Brojnost populacija divljači se prati tokom čitave godine, pa godišnje prebrojavanje divljači na kraju lovne sezone služi za eventualne korekcije poznatog stanja

SRNEĆA DIVLJAČ

**1948 - poluostrvo Kalø
šuma 340 ha + polje 680 ha**

**brojanje lovaca – 73 jedinice
stvarni odstrel – 213 jedinki**

- **Brojanje srna krajem zime I u rano proljece prebrojavanjem krda (u ravnici) ili djelimicnim prebrojavanjem prigonom na primjernim površinama (brdovita I planinska lovista) daje korisne informacije**
- **Brojanjem srna utvrđujemo broj muških i ženskih lanadi, srna i 3 kategorije srndaća (mladi do 2god; srednjedobni 2-5 godina i stari preko 5god.)**

Odbacivanje basta, izgled tijela i vrijeme izdvajanja iz krda osnovni znaci preponavanja starosti srndaća

- **Za jelensku divljac se uglavnom koristi prebrojavanje na prosjekama**
- **U brdskim krajevima osmatranje visoke divljaci oko hranilista u dane visokog snijega pruza dragocjene podatke o brojnosti I strukturi**
- **Metode markiranja divljaci, upotrebe IC uredjaja, radara, vazduhoplova I sl. kod nas se ne upotrebljavaju.**

Brojanje zečeva i jarebica

- **Istovremeno (prigonom)**
- **Posebno (zečeva na kružnoj primjernoj površini, a jarebice zimi)**

LINKOLNOV INDEKS

**** markiranje ****

**obilježavanje uhvaćenih
jedinki, njihovo puštanje na
slobodu i ponovno hvatanje**

$$G = m \times b / a$$

m - broj markiranih jedinki

b - ukupan broj ponovo

ulovljenih jedinki

a - broj ponovo ulovljenih

markiranih jedinki

- **da se markirane jedinke ravnomerno rasporede**
- **ista smrtnost markiranih i nemarkiranih jedinki**
- **podjednak uspjeh lova**
- **odsustvo migracije**

STATISTIČKI METOD

***** lovna evidencija *****

***** PRAĆENJE BROJNOSTI
TOKOM GODINE**

jelen, srna, jarebica ...

KVANTITATIVNE METODE

TRAGOVI

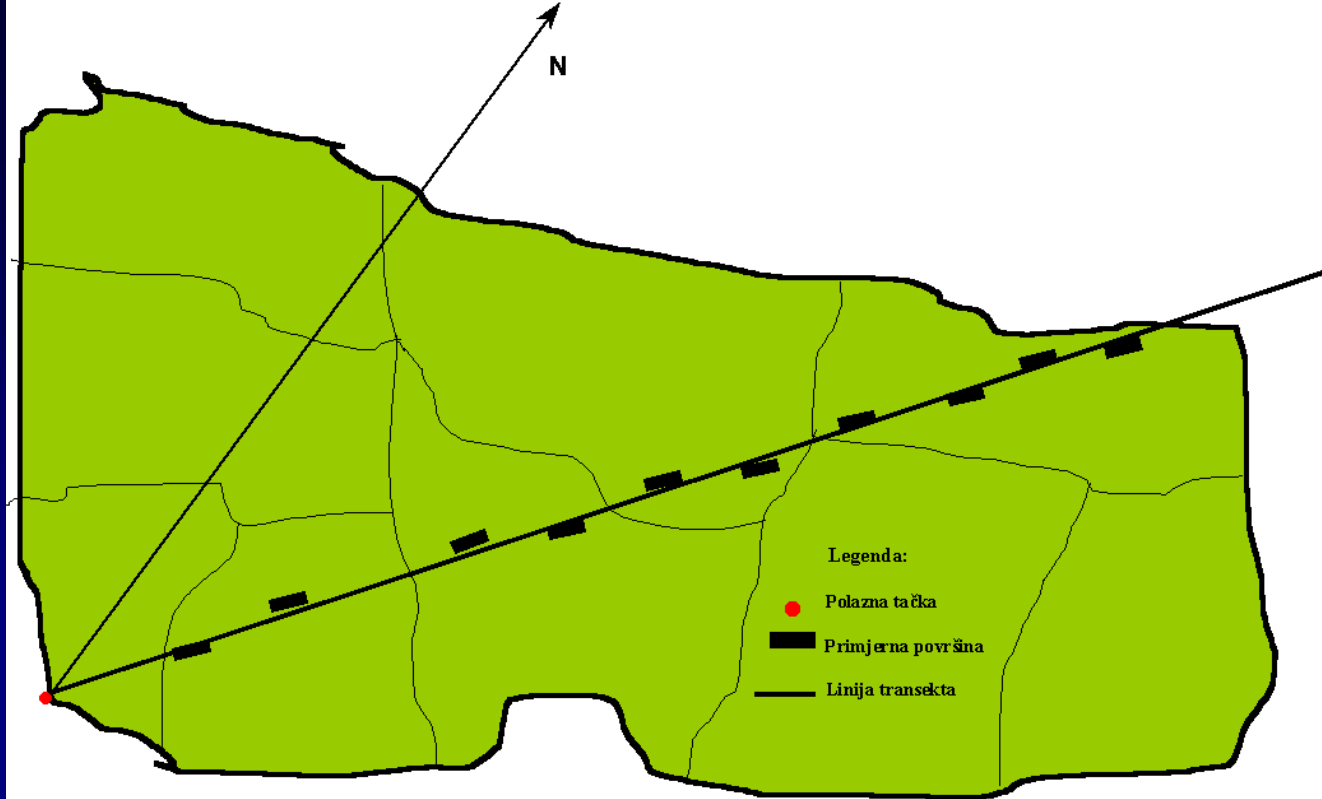
tragovi u snijegu, izmet, gnijezda, dlaka ...

UZIMANJE HRANE NA HRANILIŠTU

na osnovu potrošnje utvrđuje se brojno stanje

KORIŠĆENJU PROPRTNIH FENOMENA PARENJA -

rika jelena, javljanje mužjaka fazana, jerebice, lještarke, pjevanje velikog tetrijeba i sl.;

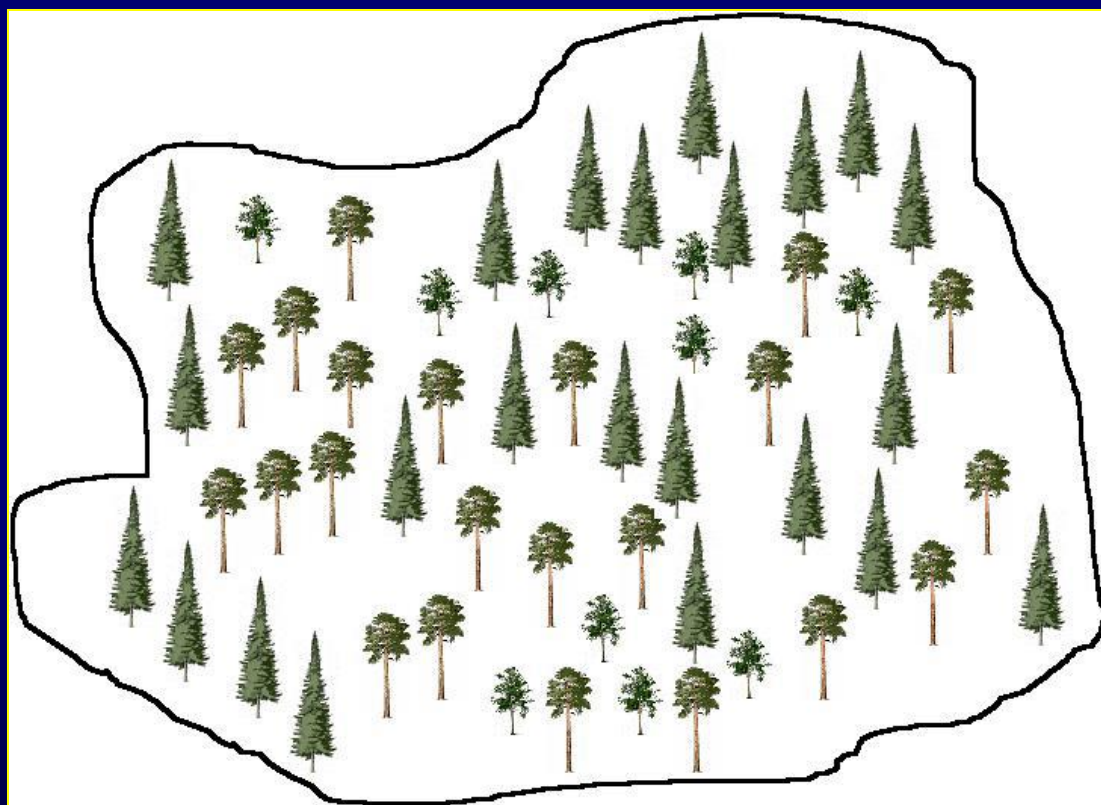
U Evropi se metoda transekta primjenjuje i za utvrđivanje brojnosti jelena, srna, divokoza i muflona, a sastoji se u prebrojavanju grupica izmeta na malim primjernim površinama duž linije transekta.

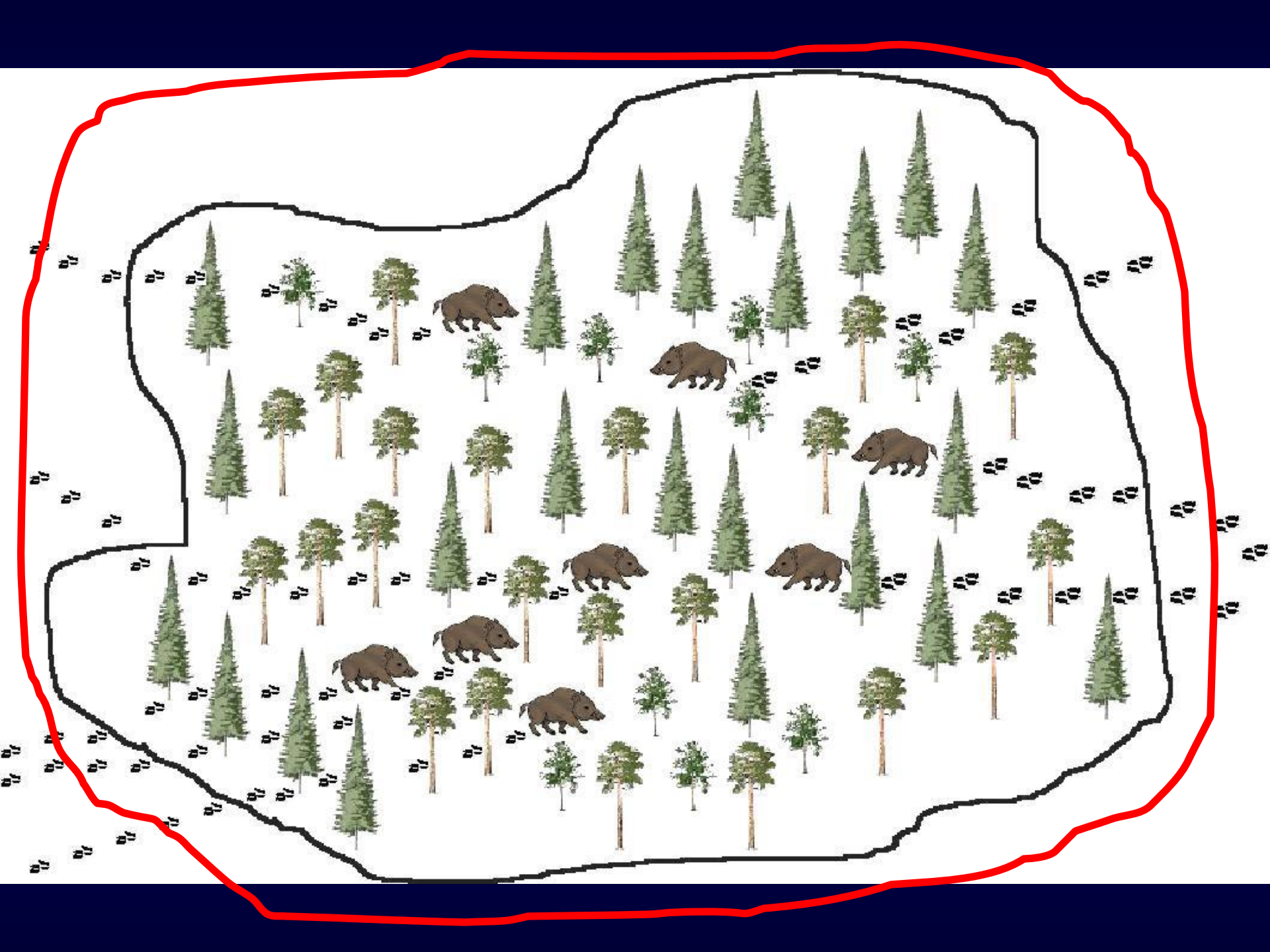
Za primjenu ove metode, potrebno je podijeliti staništa divljači prema tipovima, koji se uglavnom zasnivaju na strukturi i starosti šuma, kao i odnosu otvorenih i površina pod šumskom vegetacijom na određenom prostoru.

Metoda transekta se sa uspjehom može koristiti za vrijeme trajanja sniježnog pokrivača, kada nije potrebno vizuelno osmatranje divljači, već se prebrojavanje može vršiti na osnovu tragova;

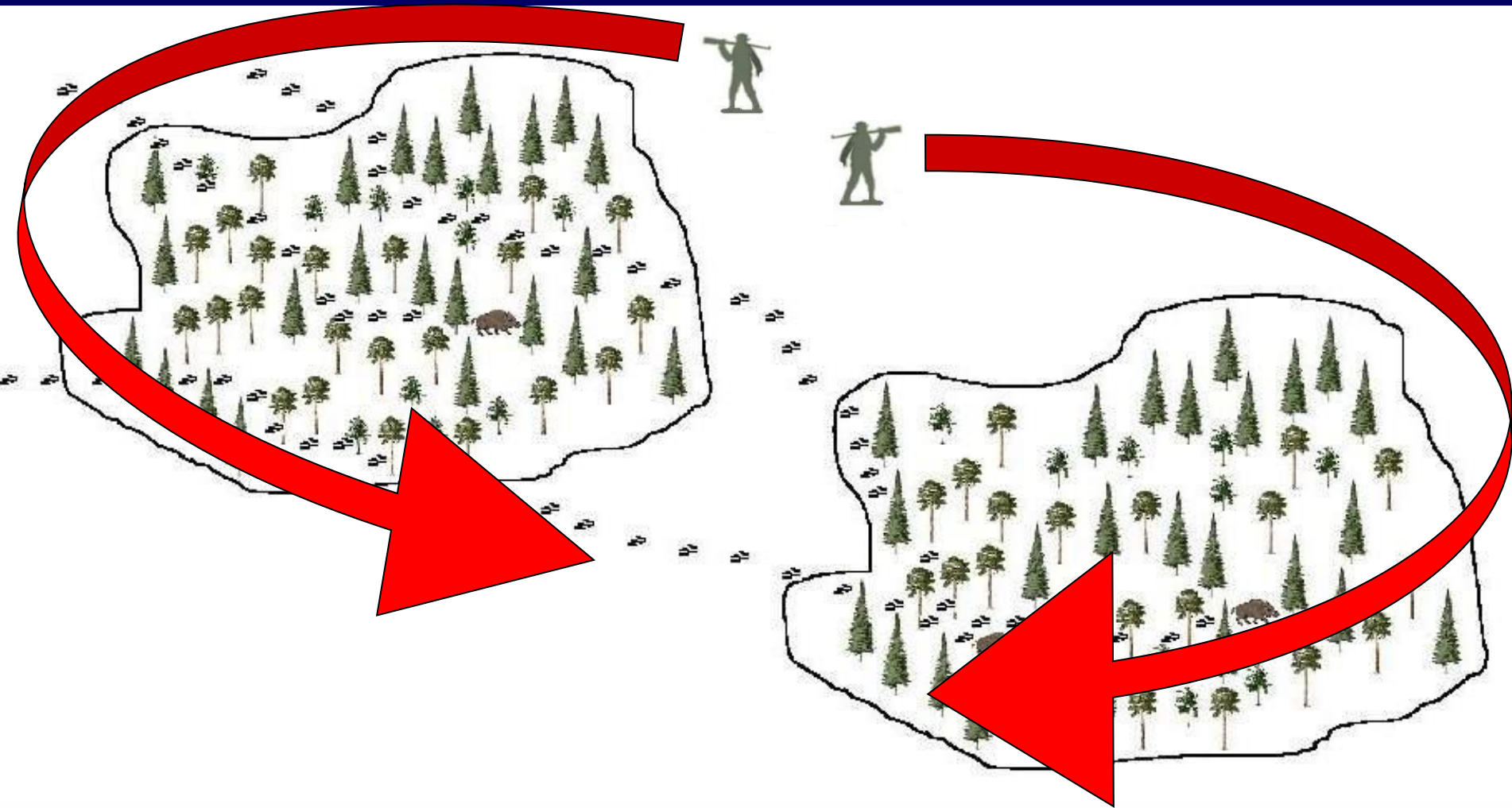
Određeni lokalitet se, potpuno obuhvati kružnim obilaskom, te se evidentiraju svi tragovi vrste koja se prebrojava;

Kao obuhvatnu putanju koristimo puteve, staze i slično;

Kada ustanovimo da je određeni broj jedinki prešao (izišao) sa lokaliteta na kojem brojimo, potrebno je konsultovati kolege koje vrše prebrojavanje na susjednim lokalitetima (radio-veza ili mobilni), kako bi se izbjeglo dvostruko registrovanje istih jedinki;

Osnovna jedinica za utvrđivanje brojnog stanja sitnih dlakavih predatora je linija - transekt, dužine 5 kilometara na kojoj se u razmaku od 500 metara postavljaju odgovarajući mirisni mamci (konzerva sardina, ostaci loja ili neki drugi mirisni atraktant), a registrovanje tragova se vrši tri dana uzastopno, a indeks brojnosti se dobija prema sljedećoj formuli:

$$Ib = \frac{B_n}{B} \times 1000$$

Gdje je:

Ib = indeks brojnosti;

B_n = broj stanica sa registrovanim tragovima (npr. lisice);

B = ukupan broj stanica.

Na osnovu člana 54 stav 2 Zakona o divljači i lovstvu („Službeni list CG“, br. 52/08 i 48/15), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva održivog razvoja i turizma, donijelo je

PRAVILNIK O METODOLOGIJI ZA UTVRĐIVANJE I PRAĆENJE BROJNOG STANJA DIVLJAČI

(Pravilnik je objavljen u decembru 2017. u „Službenom listu CG“, broj 86/17)

Srna (*Capreolus capreolus* L.)

Tjelesna masa

25 do 30 kg.

Visina u grebenu

65 do 75 cm.

Vrijeme parenja

Od sredine jula/sredine avgusta.

Vrijeme razmnožavanja

Maj/jun.

Broj lanadi

1 do 3.

Stanište

Mješovite, lišćarsko-četinarske šume, sa dosta raznolikog podrasta i obiljem livadskih i obradivih površina između njih.

Ponašanje

Srna je biljojed-preživar. Uglavnom se hrani travom i zeljastim biljkama. Na pašu izlazi kasno uveče, preko noći miruje i preživa, i pred zoru ponovo kreće na pašu.

Posebnosti

S kraja jeseni udružuju se radi sigurnosti u krda, koja obrazuju najčešće od članova porodice, prije svega od posljednje dvije generacije.

Mušjak ima rogovlje koje je koštana izraslina i otpada svake godine da bi izraslo novo.

Stopalo
(Papak)

Jelen (*Cervus elaphus* L.)

Tjelesna masa

Jeleni 150 do 250 kg,
košute 100 do 150 kg.

Visina u grebenu

90 do 130 cm.

Parenje jelena (Jelenska rika)

Septembar / početak oktobra.

Telenje košuta

Maj/jun.

Broj jelenčića

1, izuzetno 2.

Stanište

Veće površine šuma i u poljima uz šume.

Ponašanje

Danju miruje, a na pašu izlazi u večernjim satima i na njoj ostaje do prvih jutarnjih sati.

Posebности

Biljojed, preživar, uspješno se prilagođava blizini čovjeka.

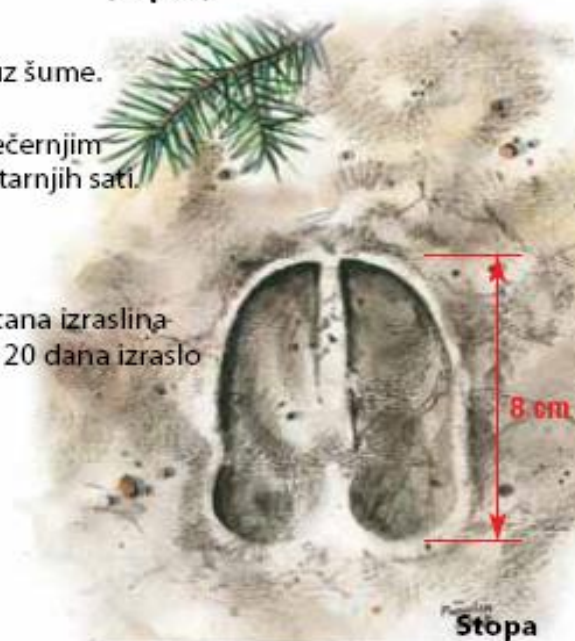
Mužjak ima rogovlje, koje je koštana izraslina i otpada svake godine, da bi za 120 dana izraslo novo.

Izmet

Stopalo
(Papak)

Stopa

Mouflon (*Ovis musimon* Pall.)

Tjelesna masa

30 do 60 kg.

Visina u grebenu

65 do 80 cm.

Vrijeme parenja

Oktobar / decembar.

Vrijeme jagnjenja

Kraj marta / početak maja.

Broj jagnjadi

1, rijetko 2.

Stanište

U šumama i okolnim otvorenim prostorima.

Ponašanje

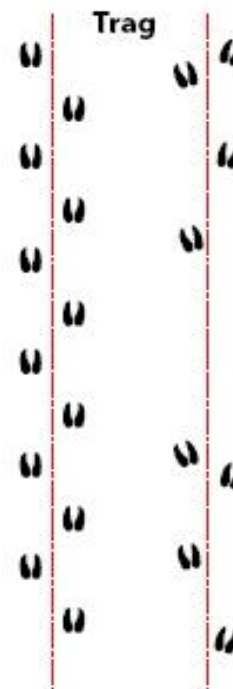
Živi u krdima, tokom dana u više navrata izlazi na pašu, ostalo vrijeme se odmara i preživa.

Posebности

Biljojed, preživar, šupljorožac, rogovi od rožine rastu cijelog života i ne otpadaju. Potiču iz srednje Azije, sa Korzike i Sardinije.

Stopalo
(Papak)

Izmet

Stopa

Divokoza (*Rupicapra rupicapra* L.)

Tjelesna masa

30 do 55 kg.

Visina u grebenu

Do 85 cm.

Vrijeme parenja

Početak novembra/sredina decembra.

Vrijeme jarenja

Maj/jun.

Broj jarića

1, izuzetno 2.

Stanište

Visokoplaninski, kameniti, teško pristupačni tereni. U potrazi za hranom zimi se spušta u niža planinska područja.

Ponašanje

Na pašu izlazi rano ujutro i kasno uveče. Brzo se napase ili nabrsti, a zatim se povuče u skloništa ili kakva zaštićena mjesta, gdje na miru može preživati.

Posebности

Svojom građom tijela i izgledom dobro je prilagođena za život u veoma teškim uslovima staništa u kojem živi.

Stopalo
(Papak)

Izmet

Stopa

Divlja svinja (*Sus Scrofa L.*)

Tjelesna masa

70 do 250 kg.

Visina u grebenu

70 do 100 cm.

Vrijeme parenja

Početak novembra/kraj decembra.

Prašenja

Mart / maj.

Broj prasića

3 do 8.

Stanište

Naseljava razne tipove šumskih vegetacija, a njena brojnost najveća je u mješovitim šumama u kojim pronalazi obilje hrane.

Ponašanje

Noćna životinja, živi u krdima, stari veprovi su samci.

Posebности

Prave štete na poljoprivrednim zasadima, pašnjacima i u šumi.

Stopalo
(Papak)

Izmet

Stopa

Vuk (*Sus scrofa L.*)

Tjelesna masa

40 do 55 kg.

Visina u grebenu

70 do 90 cm.

Vrijeme parenja

Januar / februar.

Vrijeme koćenja

April / sredina maja.

Broj vučića

3 do 8.

Stanište

Šume brdskoplaninskih i planinskih područja.

Ponašanje

Živi u čoporima, na teritoriji većoj od 10.000 ha. Stariji mužjaci su samci.

Posebnosti

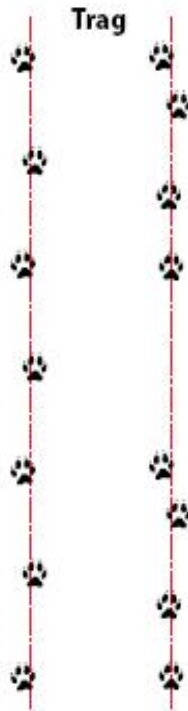
Čula njuha i sluha su mu izvanredno razvijena. Noću dobro vidi. Jako izdržljiva, brza, podmukla, oprezna i proždrljiva zvijer.

Izmet

Stopalo
(Šapa)

Stopa

Medvjed (*Ursus arctos* L.)

Tjelesna masa

120 do 400 kg.

Visina u grebenu

90 do 120 cm.

Vrijeme parenja

Sredina juna / početak avgusta.

Vrijeme koćenja

Kraj decembra / početak februara
u toku zimskog sna.

Broj mečića

1 do 4.

Stanište

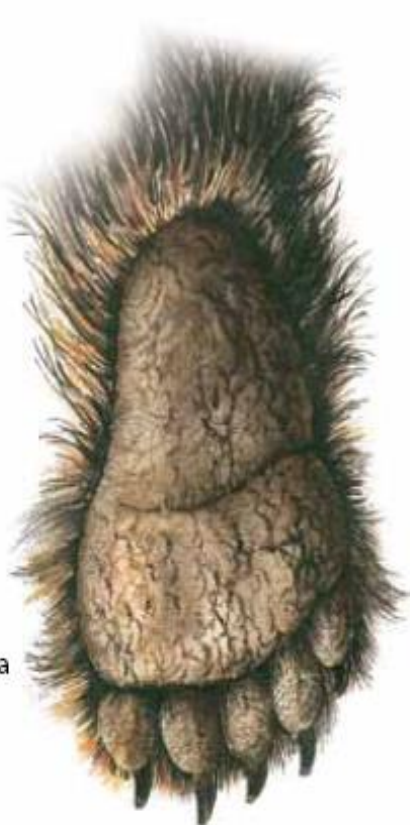
Mirni dijelovi visokih mješovitih šuma
ispresijecanih većim proplancima i
čistinama.

Ponašanje

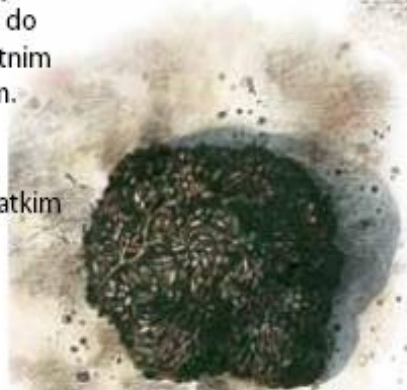
Početak decembra povlači se u unaprijed
pripremljene brloge. Tu provodi vrijeme do
proljeća u drijemežu, sa usporenim životnim
funkcijama i reduciranim metabolizmom.

Posebosti

Medvjedi se odlikuju snažnom građom,
velikom lobanjom, snažnim nogama i kratkim
repom.

Zadnja desna šapa

Izmet

Stope prednje
i zadnje šape

Zadnja lijeva stopa

30 cm

Prednja desna stopa

Trag

Ris (*Lynx lynx* L.)

Tjelesna masa
25 do 35 kg.

Visina u grebenu
60 do 70 cm.

Vrijeme parenja
Mart / april.

Vrijeme koćenja
Maj / jun.

Broj mladunaca
1 do 4.

Stanište
Šume brdskoplaninskih i planinskih područja.

Ponašanje
Isključivi je mesojed. U potrazi za plijenom kreće se tiho, gotovo nečujno, dnevno prelazeći i do 25 km, povremeno zastajkujući da bi osmotrio teren ili se odmorio. Lovi vrijebanjem i zaskokom, noću.

Posebnosti
Areal odraslog risa je gotovo 10.000 ha. Ris mirisnim znacima (mokraćom ili izmetom) obilježava svoju teritoriju, redovno je obilazi ne trpeći na njoj druge saplemenike.

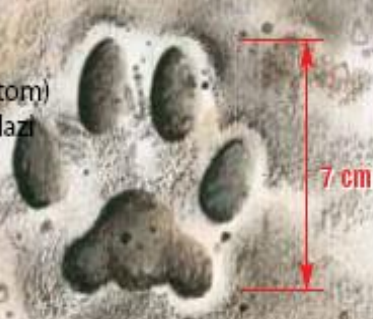
Izmet

Stopalo (Šapa)

Trag

Stopa

Divlja mačka (*Felis silvestris* Scop.)

Tjelesna masa
5 do 12 kg.

Visina u grebenu
Od 30 do 40 cm.

Vrijeme parenja
Februar / mart.

Vrijeme koćenja
April / maj.

Broj mačića
2 do 6.

Stanište
Stare šume brdskoplaninskih i planinskih područja toplijih staništa, sa okolinom.

Ponašanje:
Dan provodi u šipražju, napuštenoj jazbini ili šupljini drveta. Lovi noću pretražujući načujno teren ili čekajući u zasjedi, prije svega sitne glodare i ptice.

Posebnosti
Imaju mišićavo elegantno tijelo, izražene kamuflažne obojenosti. Na repu se nalazi 8 tamnih kolutova.

Izmet

Stopalo (Šapa)

Trag

Stopa

Jazavac (*Meles meles* L.)

Tjelesna masa

10 do 20 (25) kg.

Visina u grebenu:

30 do 35 cm.

Vrijeme parenja

Mart / avgust.

Vrijeme koćenja

Februar / mart.

Broj mladunaca

2 do 6.

Stanište

Živi u manjim šumama u blizini livada i obradivih polja.

Ponašanje

Zimu provodi u drijemežu u jamama koje iskopa vrlo spretno svojim jakim prstima sa velikim kandžama.

Posebnosti

Hrani se insektima, miševima, žabama, travama, šumskim plodovima, kukuruzom, strvinom...

Izmet

Stopalo
(Šapa)

Stopa

Vidra (*Lutra lutra L.*)

Tjelesna masa

6 do 11 kg.

Tjelesna dužina sa repom

65 do 90 cm.

Vrijeme parenja

Februar / jun.

Vrijeme koćenja

April / jun.

Broj mladunaca

2 do 5.

Stanište

Nezagađene tekuće i mirne vode.

Ponašanje

Glavni izvor hrane su vodene životinje
ribe rakovi, školjke i vodozemci...

Živi u jazbini uz obalu, sa ulazom koji je niži
od nivoa vode.

Posebnosti

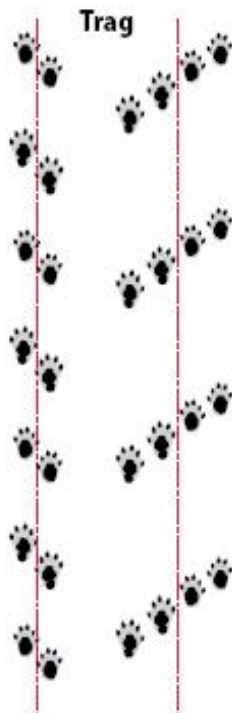
Vidra je simbol ugroženosti evropskih
životinja, zbog čovjekovog zagađivanja
voda, uznemiravanja i regulacije vodotoka

Izmet

Stopalo
(Šapa)

Trag

6.5 cm

Stopa

Kuna bjelica (*Martes foina* Erx.)

Tjelesna masa

1,5 do 2,5 kg.

Tjelesna dužina sa repom

65 do 80 cm.

Vrijeme parenja

Jun / avgust.

Vrijeme koćenja

April / maj.

Broj mladunaca

2 do 4.

Stanište

Rubovi šuma, u blizini naselja
pa i u parkovima.

Ponašanje

U lovištu napada zečeve i pernatu divljač, a u
naseljima, najčešće noću, domaće pernate
životinje. Hvata miševe, pacove, rado
pije mlijeko i jede voće.

Posebnosti

U bliskom je srodstvu sa kunom zlaticom,
koja naseljava mirne stare listopadne
šume, a pod vratom i prednjim
nogama ja zlatnožuta, po čemu je i
dobila ime.

Stopalo
(Šapa)

Izmet

Trag

3.5 cm

Stopa

Zec (*Lepus europaeus* Pall.)

Tjelesna masa

3,5 do 6 kg.

Tjelesna dužina

50 do 70 cm.

Vrijeme parenja

Januar / avgust (3 do 4 legla).

Vrijeme koćenja

Mart / septembar.

Broj zečica

1 do 4 (tri do četiri puta godišnje).

Stanište

Naseljava raznovrsna staništa (polja i šume).

Naša je najrasprostranjenija i najbrojnija lovna divljač.

Ponašanje

Samotnjak, teritorijalan, u opasnosti se pritaji na tlu, isključivi je biljojed, vodu uzima preko biljaka ali i direktno.

Posebности

Zečici se rađaju potpuno razvijenih, otvorenih očiju i prekriveni dlakom. Odmah po rođenju vide, hodaju i trče.

Izmet

Stopa

Vjeverica (*Sciurus vulgaris* L.)

Tjelesna masa

0,5 do 1 kg.

Tjelesna dužina

30 do 40 cm (sa repom).

Vrijeme parenja

Dva puta godišnje.

Vrijeme koćenja

April / jun.

Broj mladunaca

3 do 7 (dva legla).

Stanište

Šume, rubovi šuma i parkovi.

Ponašanje

Vrlo je spretna u penjanju po drveću i skakanju sa grane na granu. Vid, sluh i njuh su joj vrlo dobro razvijeni. Na nogama ima oštre nokte, pomoću kojih se penje po drveću. Zimu predijema.

Posebности

Hrani se lješnicima, orasima, raznim sjemenjem šumskog drveća i grmlja, ispija jaja ptica, a ako može, hvata i tamani mlade ptice. Odgriza i mlade pupove i grančice.

Izmet

Stopa

PRIMJERI STOPALA PAKARA (PAPAKA)

PRIMJERI STOPA (OTISAKA STOPALA) PAPAKA

RAZLIKOVANJE STOPA (OTISAKA STOPALA) ZVIJERI

